کۆڕی ڕێزلێنان و چلەی ماتەمینی
خوالێخۆش بوو کاک ئازاد صائیب

ڕاگەیاندنی یانەی کوردی "میدیـــا"

ڕۆژی یەکشەممە ڕێکەوتی 2010/02/07 لە هۆڵی یانەی "میدیـــا"شاری ئەمستردام کاژێر 13:00 تا 15:00 بە ئامادەبوونی هاوڕێیان و دۆستانی خوالێخۆش بوو، وەک ئەمک و وەفایەک بەرانبەر بە دڵسۆزی و خۆشەویستی کەسایەتی ناسراوی شاری سلێمانی خوالێخۆشبوو (کاک ئازاد صائیب)، کۆڕێکی ڕێزلێنان و چلەی ماتەمینی بۆ ساز کرد.

کاک (ئازاد صائیب) لە خانەوادەیەکی ناسراو و ناودار و کوردپەروەری شاری سلێمانییە، کوڕی نوسەر و چیرۆکنوسی ناسراوی کورد(جەمیل صائیب)ە، کە خاوەنی یەکەم چیرۆکی کوردیە بە ناونیشانی (لە خەوما) و لەساڵانی بیستی سەدەی ڕابردوودا بە زنجیرە لە ڕۆژنامەکانی ئەو کاتەدا بڵاو کراوەتەوە.
سەرەتای کۆڕەکە لە لایەن سەرپەرشتکاری "میدیـــا"ی ئەمستردام سەردار فەتاح ئەمین مەراسیمیەکە بە دەقیقەیەک وەستان بۆ گیانی خوالێخۆش دەستی پێکرد و مەبەستی ئەم ڕێزلێنانەی ڕوونکردەوە، کە تەنها خۆشەویستی و کەسایەتی کاک ئازاد خۆی وای لێکردین ئەم ڕۆژەی بۆ تەرخان بکەین. کاک ئازاد چەند ساڵێک وەک پەناهەندە لە هۆڵەندە لە شاری دێڵفت دەژیا و لە پاش ڕوخانی ڕژێم بە یەکجاری گەڕایەوە کوردستان و بە داخەوە ڕۆژی 01-01-2010 بە نەخۆشی کۆچی دوایی کرد و داخێکی بە سوێی نا بە جەرگی هاوڕێ و برادەرەکانیدا، ناوبراو کەسایەتییەکی دیار و ناسراوی کورد و ڕوناکبیرێکی خۆشەویست و دەگمەن بوو، ئەندام و دۆستێکی هەمیشەیی ڕێکخراوی "میدیـــا" بوو، ئەو چەند ساڵەی لە هۆڵەندە بوو، لە هەموو کۆڕوکۆبونەوەکاندا و لە زۆربەی چالاکیەکانی ئەم ڕێکخراوە و ڕێکخراوە کوردیەکانی دیکەدا ئامادە دەبوو، ڕێزی زۆری لە هاوڕێکانی دەنا، بە تەمەن و گەنج و لاو برادەری بوون. کەسایەتییەکی ژیر و بە ویقار و دڵسۆز و خۆشەویستی ناو دۆست و هەڤاڵەکانی بوو.
پاشان کاک گۆران حەسەن عەنبەر خان، وەک کەسێکی نزیکی خانەوادەی کاک ئازاد خەرمانێک لە خەبات و ژیانی خوالێخۆشبووی گێڕایەوە و وتی:
کاک ئازاد صائیب لە ڕۆژی 28-01-1936 ،لە شاری سلێمانی لە بەرهەمی دوو خانەوادەی مرۆڤ دۆست و خوێندەوار و ڕۆشنبیر و ئەهلی قەڵەم هاتۆتە دنیاوە. لە باوکانەوە کوڕی بەڕێز و ناودار نوسەری ناسراو (جەمیل سائب)ی خاوەنی یەکەم چیرۆکی نوسراوی کوردییە و کە خوشکەزای شاعیری ناوداری کورد (پیرەمێرد)ی نەمرە.

* له دایكیشه‌وه سه‌ر به بنه‌ماڵه‌یه‌كی خوێنده‌وار و زانست دۆستی ئه‌و سه‌رده‌مه، خانه‌واده‌ی (عیرفان)ه، خوالێخۆش بوو په‌روه‌رده‌ی ده‌ستی نه‌ک دایکێکی خوێنده‌وار به‌ڵكو ئاشنا به چه‌ند زمانێکی دراوسێی گه‌لی كورده. ئه‌م فاكته‌رانه و زۆری دیكه بوونه‌ته هۆی ئه‌وه‌ی ڕه‌گێكی پته‌و كه‌سایه‌تیه‌كی به‌هێز بۆ خوالێخۆشوو دروست بكات، ناوبراو بۆ تێگه‌یشتن و هه‌مواركردن له هه‌موو جۆره بیروبۆچوونه جیاوازه‌كان له ژیانی خۆیدا بۆ فراوانكردنی ئاستی ڕۆشبیری و پشت به‌ستن بۆ به‌ڕێوه‌بردنی ژیانی پاش ته‌واوكردنی خوێندنی سه‌رتایی و ناوه‌ندی و ئاماده‌یی، چۆته كۆلێجی بازرگانی و ئابوری له شاری به‌غدا، به‌ڵام به‌رده‌وام نابێت و بۆ خوێندنی كۆلێجی كشتوكاڵ (به‌شی توتن) ساڵی 1954 ڕوو له توركیا ده‌كات، به سه‌ركه‌وتوویی خوێندن ته‌واو ده‌كات و پسپۆری له بواره‌كه‌ی خۆیدا په‌یدا ده‌كات، پاش گه‌ڕانه‌وه‌ی تووشی خزمه‌تی سه‌ربازی ده‌بێت و ده‌كرێت به ئه‌فسه‌ر له سوپای عێراقدا، پاش به‌رپابوونی شۆڕشی ئه‌یلول به ژیانی سه‌ربازی ڕازی نابێت له 15-11-1961 و خۆی ده‌گوازێته‌وه بۆ ئینحساری توتن له سلێمانی و ده‌بێت به ئه‌ندازیاری (تنقیح) پاش ماوه‌یه‌ك ده‌گوێزرێته‌وه بۆ كارگه‌ی جگه‌ره‌ی سلێمانی و وه‌ک پسپۆڕی توتن ده‌ست به‌كار ده‌بێت.

*ساڵی 1962 ژیانی هاوسه‌ری له‌گه‌ڵ خاتو جوان پێک دێنێت، كچێک و دوو كوڕ به ناوه‌كانی (ڤیان، میران و ئالان)ه‌وه به‌رهه‌می ئه‌م هاوسه‌رگیریه ده‌بێت. به‌هۆی باری ڕامیاری كوردستان و ناله‌باری بارودۆخی كورده‌وه، جۆره‌ها په‌ستان كه‌م وزۆر له‌سه‌ر هه‌موو خانه‌واده‌یه‌كی كورد هه‌بووه له عێراقدا، خوالێخۆشبوو ئازاد سائیب له‌و نه‌هامه‌تی و گوشارانه بێبه‌ش نه‌بووه، به‌ڵام هه‌رگیز چۆكی دانه‌داوه و هه‌میشه به‌ره‌نگاریان بۆته‌وه، ئه‌گه‌ر چی ئه‌ندامی هیچ حیزب و پارتێكی سیاسی كورد و عێراقی نه‌بووه، به‌ڵام كه‌سایه‌تییه‌كی به هه‌ڵوێست و پته‌و و باوه‌ڕ به‌خۆ بووه و سه‌رسه‌ختانه كاری له پێناوی مرۆڤایه‌تی و كوردایه‌تی دا كردووه و تێكۆشاوه، هه‌میشه به‌ره‌نگاری هه‌موو په‌ستانێكی كردووه، كه

کەوتۆتە سەر میللەتەکەی و هیچ چێژ و خۆشیەک و ماڵی دنیا بەرژەوەندییەکی تایبەتی لە خشتەی نەبردووە، سەروەری و بەرژەوەندییە گشتییەکانی گەلەکەی لە پێش هەموو ماڵێکی دنیاوە.. داناوە.
* خوالێخۆش بوو مرۆڤ دۆست بوو تا ئەو ڕادەیەی، سەنگی ئەو مرۆڤ دۆستییە یەکسان بوایە، خۆ بەزلزانی و بە کەمزانی بە لاوە نەنگی و نابەجێ بووە، لە منداڵەوە بۆ پیر لە دەوڵەمەند و هەژار و شا و گەدا، بە یەکچاو سەیری کردوون، لە ئاستی بەرپرسیارێتیدا هەمووی وەک یەک مامەڵەی دەکردن و کەسی لەوی تر بەڕووی پەرستگا نەدەزانی، بەهاو مێژووی مرۆڤایەتی بە لاوە زۆر گرنگ بوو، هەمیشە پەرۆشی ئەوە بوو، کە مرۆڤایەتی بۆ پارە و ماڵی دنیا کەسایەتی خۆی لە دەست نەدات و سەر نەوی نەکات، لە بەرانبەر ئازادییە گشتییەکانیدا، هەر بۆیە دەست و دڵی زۆر فراوان بوو، ئەگەر هەرچی هەبووایە حەزی دەکرد، هەمیشە کەسێکی پێ ئاسوودە بکات.

* خوالێخۆشبوو سەرتای ساڵانی هەشتای سەدەی ڕابردوو بەڕێوەبەری پسپۆڕی بواری کشتوکاڵ دەبێت، وەک کارەکەی شوێنێکی هەستیاری دەبێت و وەک ئەوەی براگەورەی جوانەمەرگ کاک(شازاد سائیب)ی ڕەحمەتی دەبێت، کە ئەوکاتە لەدەرەوە دەبێت، زیاتر چاوی ڕژێمی لەسەر دەبێت، لەگەڵ ئەوەشدا، حیزبی بەعس چەند شەڕەنگێز بووە بەرانبەر بە کورد و لە هەموو هەڵسوکەوتێکی کورد بە گومان دەبێت.. ئەو کاتە ئەمینداری گشتی کشتوکاڵی ناوچەی بە ناو حوکمی زاتی سەردانی فەرمانگەکەیان دەکات بۆ هەڵسەنگاندن و کۆمەڵێک لە دەستوپێوەندەکانی حیزبی بەعسی لەگەڵ دەبێت، کە دەچنە ژوورەکەی دەبینن وێنەی دیکتاتۆر سەدامی هەڵنەواسیوە، ئەمە بۆیان دەبێت بە بەهانە و لە بەڕێوەبەریەتیی کشتوکاڵی سلێمانی لای دەبەن و تەنها وەک پسپۆڕی کشتوکاڵ دەیهێڵنەوە و پاشان واز لە کار دەهێنێت و بە هۆی یاسای (تفرغ زراعی) واز لە فەرمانبەری دێنێت و کاری سەربەخۆ دەکات بە کردنەوەی (دواجن) کێڵگەی بەخێوکردنی پەلەوەر. ڕۆژگار دێت و دەڕوات باری ڕامیاری کوردستان ڕۆژبەڕۆژ بەرو خراپتر و ئاستەنگی زیاتر دەچێت و منداڵەکانی گەورە تر دەبن و ڕێبازی خۆیان دەگرنەبەر و دەکەونە ناو کورەی سیاستەوە و دەچنە ناو حیزبە ئۆپۆزیسیۆنەکانەوە، میران تووشی گرتن و لێپێچینەوە دەبێ و لە لایەن ئەمنی بەعسەوە ماوەیەک دەگیرێت، لە ژێر ئەشکەنجە و ئازاردا دەیهێڵنەوە، پاشان بە بڕیارێکی قەرەقوشانە بڕیاری لە سێدارەدانی بۆدەردەچێت. ئەم حاڵەتە بۆ کاک ئازاد و خانەوادەکەی دەبێتە هۆی گوزەرانێکی تاڵ و ناهەموار، بەڵام خۆشبەختانە بە هۆی ڕاپەڕینی ئازاری ساڵی 1991 پێش ئەنجامدانی بڕیارەکە، ئەمنەسوورەکە دەکەوێتە بە شاڵاوی چەڵکی ڕاپەڕیوی کوردستان و میرانیش وەک دەیان بەندکراوی دیکە ئازاد دەکرێت و لەو بڕیارە دەرباز دەبێت.
* دوای ڕاپەڕین و کۆڕەو کاک ئازاد بە هەموو توانایەکییەوە خۆی تەرخان کرد بۆ هاوکاری هەموو ئەو کوردە لێ قەوماوانە بۆ گەیاندنی کۆمەک و یارمەتی لە نێوەندی ڕێکخراوە مرۆیەکان و فریاگوزارییەکان، لە ڕێگەی ڕێکخراوی (مانگی سوور)، هەموو توانایەکی خستەگەڕ، تاکو ساڵی 1994 – 1995 بڕیاری هاتنە دەرەوەی دا لە هوڵەندە لە شاری دێڵفت لەگەڵ خزم و دۆست و هاوڕێیانی ڕۆژانە ژیانی دەگوزەراند. ساڵانێکی زۆر لێرە مایەوە، ئەو ساڵانە بڕیاری پێدانی پەنابەری زۆر سەخت

بوو ئەویش لەوە زیاتر نەیدەتوانی بمێنێتەوە، پاش ڕوخانی سەدام لە ساڵی 2003 بە یەکجاری گەڕایەوە بۆ کوردستان و لەوێ هەموو لایەنەکان کەم تا زۆرێک پێشنیاریان بۆ کرد و پەیوەندیان پێوەکرد، تا کارێکی بۆ بکەن و بیگێڕنەوە سەر فەرمانبەرییەکەی و پلە و پایەی بەرزیان بۆ پێشنیار دەکرد، بەڵام لای کاک ئازاد ژیان بە ئازادی مانایەکی گەشتر و جوانتری هەبوو، تەنانەت وەک ڕاوێژکار دامەزرێنرا لە ئەنجومەنی وەزیران بە موچەی 2 هەزار دۆلار، بەڵام ئەم وەک کاک ئازاد خۆی نەچووە ژێر باری ئەو ئەرکە و نەیتوانی قایل بێت پێی، چونکە هەستی دەکرد، بۆ ئەو بڕە پارەیە کاری دڵخوازی خۆی بۆ ناکرێت، ئەوە وەک یارمەتییەکە نەک بەرانبەر بە کارکردنێک، بۆیە هەر زوو وازی لێهێنا و دەستبەرداری بوو(شکۆمەندی کاک ئازاد ئاوا بوو). بە پارە و مووچە ناخەملێنرێت.

* کاک ئازاد بۆ گوزەرانی ژیانی خۆی دەستی کردەوە بە کاری سەربەخۆ، خۆی بە هیچ لایەنێکەوە نەبەستەوە. بە داخەوە تەندروستی خراپ، تەنگی پێ هەڵچنی و ڕۆژ بەڕۆژ دیاردەکانی دەردەکەوتن، ماوەیەکی زۆر لە جگەرەکێشان دوورکەوتەوە، بەڵام وادیار بوو، کار لەکار ترازابوو، تووشی دەردێکی بێچارە ببوو، هەرلەسەرەتاوە خۆی دەیزانی، بەڵام لەبەر دڵنەوایی کەسوکار و هاوڕێیان و دۆستانی، نەیدەدرکاند و دانی پێدا نەدەنا، کە لێیان دەپرسییەوە ئەو دڵنەوایی دەکردن و دەیگووت هیچ نییە و تەمەنە و دەبێت تێبەرێت دڵتان هیچ نەکات و مەکەونە مەراقەوە.. ئیتر ژیان وایە و بەردەوام دەبێت، تا ئەو ڕۆژەی بۆ چارەسەر بردیان بۆ تورکیا پاشماوەیەک مانەوەی لە نەخۆشخانە ئیزنیان دا و ئەو هەواڵە دڵتەزێنەیان بە هەموو کەسوکار و هاوڕێیان و دۆستانی گەیاند، کە لە ڕۆژی 01-01-2010 ماڵئاویی یەکجارەکی لێکردین. ئەمڕۆش لە چلەی کاک ئازادی ڕەحمەتیدا، زۆربەی کەسوکارو هاوڕێیان و ئازیزانی لێرە کۆبوینەتەوە، جارێکی تر بۆ باسکردنی یادگارییەکانی و خەمڕەوێنی و ڕێزلێنانی و دەمانەوێت پێی بڵێین هەردەم لە یادمان داییت و هەمیشە لەناوماندا جێگەی شیاوی خۆت دیاردەبێت، کەسانی وەک کاک ئازاد بە جەستە دەڕۆن بەڵام بە گیان هەمیشە لە ناوماندان و دەماندوێنن، بە بیرو هزر هەمیشە دەژین.

* پاشان بەڕێزان دکتۆر خەسرەو شاڵی و دکتۆر جەمیل شەرەف و مامۆستا صالح محەمەد ئەمین و بێگەرد عیرفان کۆمەڵێک یادەوری خۆیان لەگەڵ خوالێخۆش بوو گێڕایەوە، کە جگە لەوەی کاک ئازاد صائیب کەسایەتییەکی ڕوناکبیر و خۆشەویست و عیزەتی نەفسی بەرز بووە، لە هەمان کاتدا کتێبناس و خوێنەرێکی باش و وەرزشوانێکی دێرین و مۆسیقارێکی بەسەلیقە بووە، تەنانەت لە خوێندنەوەدا توانیوێتی ڕێنمایی هاوڕێکانی بکات لە هەڵبژاردنی کتێبی بەکەڵک و ناسینەوە و جیاکردنەوەی نوسەری باش لە نوسەرانی دیکە، لە کۆتایی کۆڕەکەدا کاک شێرکۆ عیرفان پاش گێڕانەوەی چەردەیەک لە یادەوەریەکانی منداڵی خۆی دەربارەی خوالێخۆش بوو، بە ناوی خانەوادەی کۆچکردووەوە، سوپاسی ماتەمگێڕانی کرد و ئامادەبوونی هاوڕێکانی لەم مەراسیمەدا بە شادکردنی گیانی پیرۆزی کاک ئازاد زانی.